

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ บ้านเรือนไทยสินสมุทร ราชบุรี
๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๖

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ บ้านเรือนไทยสินสมุทร ราชบุรี ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๖

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

เมื่อวันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวน
เขตต์ ประธานมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา และคณะวิทยากรของมูลนิธิ
ศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนาได้รับเชิญจากสมาชิกชมรมบ้านร่มมะ มศพ. ราชบุรี
(ชาวภู่น้อย ราชบุรี) โดย อาจารย์ธนิส ชื่นสกุล และพลตรีหญิง นันทา เกษหอม
คุณลักษณะ แดงด้อมยุทธ์ คุณวรินนภัส คุณฐิติพรชัย สินสมุทรธาวิณ คุณปฐนิกา แสง
สว่าง คุณสุรินทร์ รสหวาน คุณสุนีย์ ธาธาเจริญชัย และทันตแพทย์หญิงวิภากร พงศ์วรา
นนท์ เพื่อไปสนทนาธรรม ณ บ้านเรือนไทยสินสมุทร ตำบลบ้านไร่ อำเภอเมือง ราชบุรี
ระหว่างเวลา ๑๐.๐๐ - ๑๕.๐๐ น.

ข้าพเจ้าออกเดินทางจากกรุงเทพฯ ราว ๆ เจ็ดโมงเช้า โดยขับรถไปทางถนนเพชรเกษมผ่านจังหวัดนครปฐม ก่อนเข้าตัวเมืองราชบุรี ก็จอดรถหยิบแผนที่ขึ้นมาดูตามประกาศเชิญที่พี่แดงลงไว้ บอกว่าเป็นเรือนไทย ในใจก็คิดถึงบ้านเรือนไทยที่มีหลังคาแหลม ๆ และคงจะเห็นหลังคาได้จากถนนตามแผนที่ที่ระบุไว้ว่าอยู่ติดถนนตลอดระยะทางก็นึกภาพไปต่าง ๆ ในใจก็คิดว่า เตียวรู้เอง ว่าจะเป็นอย่างไร เมื่อไปถึงเข้าจริง ๆ ก็พบกับเรือนไทยประยุกต์หลังงาม ใหญ่โตมาก ประตูอยู่ด้านใน หันหน้าบ้านไปทางแม่น้ำราชบุรี สร้างด้วยไม้สักทองทั้งหลัง มีเสาที่ทำจากซุงทั้งต้น

ทำให้ได้คิดพิจารณา มั่นคงขึ้นว่าสิ่งที่คิด ก็เป็นเพียง "คิด" ที่เกิดขึ้น เท่านั้น "คิด" มีจริง ๆ แต่สิ่งที่จะได้เห็น อาจจะไม่เป็นอย่างที่คิดเลย เมื่อเริ่มเข้าใจ มั่นคงขึ้น

ในสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นปรากฏ เป็นไป ตามเหตุตามปัจจัย ย่อมเป็นผู้ที่ไม่เดือดร้อน ติดข้อง คาดหวัง ในสิ่งต่าง ๆ ที่ยังไม่มาถึง เพราะรู้ว่า ทุกสิ่ง ย่อมเกิดขึ้น เป็นไป ตามเหตุตามปัจจัย ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของใครทั้งสิ้น การได้เห็นสิ่งที่ดี ได้กลั่นดี ลิ้มรสอาหารที่ดี กระทั่งสัมผัสที่สบาย มีความคิดนึกที่ดี ย่อมเป็นผลมาจากการสะสมความดีในอดีตชาติมาแล้ว แน่นอนที่สุด แม้การได้มาฟังพระธรรม ก็เป็นผลมาจากเหตุคือ บุญที่ได้กระทำไว้แต่ปางก่อนโดยแท้ เมื่อมั่นคงขึ้นจากความเข้าใจพระธรรม ย่อมเป็นผู้ที่นุ่มไปในการทำดีทุกประการ ทุกเมื่อ

ทราบจากท่านที่ดูแลบ้านว่า
บ้านหลังนี้ เป็นบ้านของคุณปู่แฉล้ม
คุณย่าละออ สินสมุทรซึ่งทั้งสองท่าน
เพิ่งถึงแก่กรรมไปเมื่อไม่นานมานี้เอง
ในระยะเวลาไล่เลี่ยกัน ท่านเจ้าบ้าน
คนปัจจุบัน คือ คุณฐิติพรชัย และ
คุณวรินนภัส สินสมุทรธาวิน (คุณจู่)

ซึ่งฟังการบรรยายจากท่านอาจารย์มานานหลายสิบปีแล้ว ได้กรุณาให้ใช้บ้านหลังนี้เป็น
ที่สนทนาธรรม บริเวณบ้านกว้างขวาง ทอดยาวไปตามลำน้ำราชบุรี มีการจัดเตรียม
สถานที่สำหรับการสนทนาธรรมไว้อย่างประณีต สวยงาม เรียบร้อย ทราบจากคุณฐิติพร
ชัย และคุณวรินนภัสว่า ได้จัดเก้าอี้สีน้ำเงินที่นั่งฟังสนทนาธรรมไว้จำนวนสองร้อยตัว
เท่าที่เห็นคือเต็มทุกที่นั่ง ทั้งนี้ ไม่รวมที่นั่งม้าหินและที่อื่น ๆ โดยรอบ จำนวนผู้เข้าร่วมฟัง
การสนทนาธรรมในวันนี้ จึงมีร่วม ๆ สองร้อยห้าสิบท่านทีเดียว

นอกจากจัดเตรียมสถานที่
สำหรับการสนทนาธรรม และที่
รับประทานอาหารซึ่งได้กางเต็นท์
และจัดโต๊ะสำหรับรับประทาน
อาหารไว้อย่างสวยงาม ริมแม่น้ำ
ราชบุรีแล้ว ท่านเจ้าภาพได้จัดชุด
อาหารและเครื่องดื่มนานาชนิดไว้

บริการอย่างอสังการพร้อมมูล ให้ทุกท่านได้รับประทานกันอย่างเต็มที่ ข้าพเจ้าขอกราบ
อนุโมทนาท่านเจ้าภาพด้วยครับ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สัตบุรุษย่อมให้ทานอย่างสัตบุรุษอย่างไร คือ สัตบุรุษในโลกนี้ ย่อมให้ทานโดยเคารพ ทำความอ่อนน้อมให้ทาน ให้ทานอย่างบริสุทธิ์ เป็นผู้มีความเห็นว่ามีผล จึงให้ทาน ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อย่างนี้แล สัตบุรุษชื่อว่าย่อมให้ทานอย่างสัตบุรุษ.

พระสุตตันตปิฎก มัชฌิมนิคาย อุपरินิชาต เล่ม ๓ ภาค ๑ หน้าที่ ๑๘๙

อันดับต่อไป ขออนุญาตนำความ
การสนทนาธรรมซึ่งเป็นจุดประสงค์ที่สำคัญ
ที่สุดของการเดินทางไปในวันนั้น มาฝากให้
ทุกท่านได้พิจารณา อนึ่ง ในตอนบ่ายใกล้ที่
จะสิ้นสุดเวลาการสนทนาธรรม ได้มีฝนตก
ลงมาอย่างหนัก แต่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการ
สนทนาธรรมเลย ทุก ๆ ท่านหลบฝนที่สาด
เข้าภายในเต็นท์ ด้วยการเข้าไปนั่งล้อมวง
สนทนากับท่านอาจารย์ ซึ่งท่านเมตตา
อย่างยิ่งในการสนทนา นอกจากที่ทุกท่าน
จะได้เห็นภาพแห่งความประทับใจไม่รู้ลืม
ในวันนั้นแล้ว ความการสนทนาในช่วงนี้ ก็มี
ความไพเราะจับใจทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง เป็น
ณ กาลครั้งหนึ่ง ในสังสารวัฏฏ์ ของกลุ่ม
บุคคลที่ได้สะสมบุญไว้แต่ปางก่อนโดยแท้

ท่านผู้ฟัง :

เมื่อคืนนี้ ดิฉันได้ไปสนทนาธรรมที่บ้านคุณน้ำธนิศและคุณน้ำธนิศให้ซีตมา เมื่ออ่านแล้วก็ต้องการความเข้าใจเพิ่มขึ้น ซีตหัวข้อว่า ธรรมะเป็นเรื่องละเอียด และข้อความที่ว่า ธัมมสวณมัย ทำบุญด้วยการฟังธรรม และคุณน้ำก็บอกว่า ศึกษาธรรมะ ให้ศึกษาทีละคำ เช่น "บุญ" คือ อะไร? "ฟัง" คือ อะไร? "ธรรมะ" คือ อะไร? ตรงนี้ ก็อยากจะให้อาจารย์สุจินต์ช่วยกรุณาอธิบายให้ฟัง ให้แจ่มแจ้งค่ะ

ท่านอาจารย์ :

คงไม่ลืมนะคะ ที่ทุกคนจะเข้าใจความหมาย ของคำว่า พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า "ทุกคำ" ที่ได้ทรงแสดงจาก พระโอรส เป็นสิ่งซึ่งไม่มีใคร เคยรู้มาก่อน แม้ว่า สภาพธรรมะ จะมีจริง เช่น เดียวนี้ แต่ก็ไม่มีใครที่จะเคยรู้มาก่อนว่า "สิ่งนั้น" คือ อะไร? แต่ต้องอาศัยพระธรรมที่ทรงแสดงซึ่งละเอียด ลึกซึ้งเช่น ขณะนี้ มีสิ่งที่เราค้นเคย คือ "เห็น" แล้วก็ "ได้ยิน" แต่ ใครจะรู้ความลึกซึ้งของสิ่งที่มี

เป็นปรกติ ตั้งแต่เกิดจนตาย ทุกชาติ มีการเกิดแล้วก็ตาย
แล้วก็เกิดแล้วก็ตาย ด้วยความไม่รู้ มาแสนนาน

...ลึกซึ้ง และแต่ละคำ ต้องเข้าใจจริง ๆ มิฉะนั้นแล้วก็ไม่
สามารถที่จะเข้าถึงความหมาย ซึ่งพระผู้มีพระภาคทรง
แสดง เพราะคิดว่าชาวบ้าน หรือคนธรรมดาก็สามารถที่
จะฟัง แล้วก็ "คิดเอง" แล้วก็ "เข้าใจเอง" แต่นั่นไม่ถูก
และไม่พอ เพราะเหตุว่า ถ้าเป็นอย่างนั้น ไม่ต้องอาศัย
การทรงแสดงพระธรรม จนกระทั่งสามารถที่จะรู้ความ
จริงของสิ่งที่มี ในขณะนี้ และทรงแสดงว่า สิ่งที่มีจริงนี้
แหละ เป็นสิ่งซึ่งสามารถที่จะรู้ความจริงจนถึงที่สุด ได้...

...ไม่ใช่เพียงเดิน ๆ ว่า ขณะนี้ เห็นมีจริง เท่านั้นไม่พอ
 แต่ว่า เมื่อกล่าวถึง "เห็น" ก็จะมีใจที่ถูกต้อง จาก
 การ "ฟัง" ที่ละเอียดละน้อย และรู้ได้เลยว่า ยากไหม? ใน
 การที่ สิ่งที่กำลังมี กำลังปรากฏ ในขณะนี้ แต่ต้อง
 ทรงแบ่เพื่อบารมี อย่างเร็วณะคะ สื่อสงไขยแสนกับปี
 หลังจากที่ได้รับพยากรณ์ จากพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
 พระองค์หนึ่ง ก็จะได้ "ทุกคำ" กล่าวถึง สิ่งที่กำลังมี
 ในขณะนี้ ลึกซึ้งอย่างยิ่ง เพื่อที่จะได้ ไม่ประมาท และคิด
 ว่าการศึกษาธรรมะ เดิน ๆ ครึ่ง ๆ กลาง ๆ นิด ๆ หน่อย ๆ
 แล้วจะเข้าใจความหมาย ที่พระผู้มีพระภาคทรงแสดง
 ด้วยพระองค์เอง...

...นี่เป็นความลึกซึ้ง เห็นความลึกซึ้งหรือยังคะ? เดี่ยวนี้
ทุกอย่าง ที่มีในขณะนี้ ลึกซึ้งอย่างยิ่ง เพราะเหตุว่า ถ้า
ได้เข้าใจถูกต้องว่า ขณะนี้ สิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ตามที่ปรากฏ
เพราะ เกิดขึ้น คือ "ทุกคำ" ที่ได้ยิน ได้ฟัง ต้องไตร่ตรอง
จนกระทั่ง เป็นปัญญา ความเห็นถูก ของบุคคลนั่นเอง
ไม่ใช่ว่า ฟังแล้วเชื่อ แต่ต้อง ฟัง ไตร่ตรอง จนกระทั่ง เป็น
ความเข้าใจถูกต้องของตนเอง จึงจะเป็นผู้ที่ได้รับมรดกจาก
พระธรรม ที่ทรงมุ่งหวังที่จะให้คนที่ได้ฟัง มีความเห็นถูก
มีความเข้าใจถูก ในสิ่งที่มีจริง ในชีวิตประจำวัน...

...เพราะฉะนั้น "เห็น" ขณะนี้ "เกิด" ลึกซึ้งมาก ค่ะไม่มี
ใครเห็นการเกิด แต่ว่า เห็นว่า "เห็น" มี ในขณะนี้ และ
"เห็น" ที่เกิดแล้ว ก็ "ดับไป" ถ้อยคำทุกคำที่ได้ยิน จะต้อง
ตรงกัน ตั้งแต่ต้น จนถึงที่สุด เช่น สิ่งหนึ่ง สิ่งใดก็ตาม ที่มี
ความเกิดขึ้น เป็นธรรมดา สิ่งนั้น มีความดับไป เป็น
ธรรมดา ฟังแล้ว ดูธรรมดามาก แต่ความลึกซึ้งอยู่ที่ว่า
ไม่ใช่เพียงฟังเข้าใจ แต่จะต้องสามารถ "เห็นถูก" จน
กระทั่ง "ประจักษ์" ความจริงว่า สิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ตาม ใน
ขณะนี้ ที่เกิดขึ้น...ปรากฏ...สิ่งนั้น...ดับ...เร็วมากด้วย...

...เพราะฉะนั้น กว่าจะได้ "ไตร่ตรอง" แล้วก็ "เข้าใจ"
ความหมายของธรรมะ ก็จะต้องรู้ได้ว่า เป็นสิ่งซึ่งแสนยาก ที่
จะฟัง ด้วยความนอบน้อม เคารพอย่างยิ่งว่ากำลังทรง
แสดงความจริง ของสิ่งที่มีจริง ซึ่งสามารถที่จะรู้ได้ แต่
ต้องเป็นการอบรม ความเห็นถูก ความเข้าใจถูก ตั้งแต่
ขั้นต้น...

ท่านผู้ฟัง :

ขอบพระคุณมากค่ะ เพราะว่าแต่ก่อน ไม่ได้มาฟัง ก็รู้สึก
ว่า อะไร ๆ ก็จะไปหมด แต่พอยิ่งมาฟัง ก็เหมือนว่า
ตัวเองไม่รู้อะไรเลย คือ ไม่ได้รู้จริง ๆ ก็ค่อย ๆ มาเริ่มรู้ขึ้น
แล้วก็ยินดีกับตัวเอง แล้วก็ยินดีกับทุกท่าน ที่ได้มีโอกาส
มาฟัง สิ่งที่เป็นความจริง ได้มีโอกาสมาฟังพระธรรมที่
ถูกต้อง แล้วก็ให้เราเห็นถูกด้วยค่ะ

ท่านอาจารย์ :

คะ ทุกคำ น่าคิดนะคะ "รู้ไปหมด" ก่อนนี้ "รู้ไปหมด" ไม่ทราบ ว่า "รู้อะไรหมด?"

ท่านผู้ฟัง :

แต่ก่อนก็เหมือนว่า ตัวเองรู้ทุกอย่างคะ อะไรก็รู้ ฟังปั๊บ รู้ ฟังปั๊บ เข้าใจ แต่รู้เป็นเรื่องเป็นราวคะ

ท่านอาจารย์ :

คะ ซึ่งความจริง คือ ความไม่รู้ ใช่มั้ยคะ? ที่เข้าใจว่ารู้

ท่านผู้ฟัง :

ใช่คะ กราบขอบพระคุณคะ

คุณคำปั่น :

กราบเรียนท่านอาจารย์ต่อเนื่องนะครับว่า ที่กล่าวว่า จะละคลายการยึดถือสภาพธรรมะ ว่าเป็น ตัวตน เป็น สัตว์ เป็นบุคคล ก็ด้วยความเข้าใจ ที่ค่อย ๆ เจริญขึ้น ค่อย ๆ เพิ่มขึ้น แต่ก็ดูเหมือนว่า ความเห็นผิด ที่ยึดถือ สภาพธรรมะ ว่าเป็นตัวตนนั้น ไม่ได้เกิดขึ้นเป็นไปอยู่ ตลอด แต่เราก็มีข้อความธรรมะที่กล่าวอยู่เสมอ ๆ ว่า การที่จะละคลายการยึดถือสภาพธรรมะ ว่าเป็นตัวตนได้ นั้น ก็ต่อเมื่อมีความเข้าใจที่ค่อย ๆ เจริญขึ้นไปตามลำดับ ก็จะกราบเรียนท่านอาจารย์ในความลึกซึ้งของพระธรรม ครับ

ท่านอาจารย์ :

ก่อนอื่นนะคะ ทำไมจะละคลาย?

คุณคำปั่น :

สิ่งที่ไม่ดีครับท่านอาจารย์ครับ เพราะว่า ความเห็นผิด ที่ ยึดถือสภาพธรรมะ ว่าเป็นตัวตน ก็เป็นอกุศลธรรม ที่ควร จะได้รู้ แล้วก็ได้ชัดเกลา ละคลายด้วยครับ

ท่านอาจารย์ :

ค่ะ ต้องมีปัญญาก่อน ใช่มั๊ยคะ? ที่จะรู้ว่า สิ่งนั้น เป็น อะไร? ถูก หรือ ผิด แล้วจึงจะละคลาย สิ่งที่มีผิด มีฉะนั้น ก็ อาจจะไปละคลายอะไรก็ไม่รู้ ด้วยเหตุนี้ ทั้งหมดต้องเป็น เรื่องของปัญญาจริง ๆ

...ต้องไม่ลืมว่า คำสอนทุกคำของพระอรหันตสัมมาสัม พุทธเจ้า เป็นเรื่องของการให้ความเข้าใจถูก มีความเห็น ถูก ในสิ่งที่มีจริง ๆ ที่กำลังปรากฏ เพราะฉะนั้น จะละ คลายอะไร? บางคนก็บอกว่า อยากจะละคลาย ความ โกรธ มาอันดับหนึ่งเลย ไม่ชอบ แต่ว่า ละคลาย ความ ติดข้อง เคยคิดไหม? ไม่เคยละคลาย การที่ยึดถือสภาพ ธรรมะ ว่าเป็นเรา ซึ่งสภาพธรรมะ จากการฟังแล้ว ก็ เข้าใจว่า ไม่ใช่เรา เพราะฉะนั้น การยึดถือสภาพธรรมะ ที่ไม่ใช่เรา ว่าเป็นเรา เป็นความเห็นที่ไม่ถูกต้อง เป็น ความเห็นผิด

...เพราะฉะนั้น เมื่อมีปัญหา ที่รู้ความจริงว่าเมื่อธรรมะที่มีขณะนี้ ทั้งหมด ไม่ว่าจะเห็น ไม่ว่าจะคิด ไม่ว่าจะป็นสภาพธรรมะใด ๆ ก็ตาม ทั้งหมดมีปัจจัยเกิด แล้วดับไป จึงไม่ใช่เรา ก็จะละลาย ความไม่รู้ ที่ยึดถือสภาพธรรมะว่าเป็นเรา ซึ่งถ้าไม่มีการละลาย การยึดถือสภาพธรรมะว่าเป็นเรา ก็เล็ดลอด ทุ กัดดับไม่ได้เลย ขึ้นชื่อว่ากิเลส ใครชอบ? ไม่ชอบ "ชื่อ" แต่มีชีวิตอยู่กับกิเลสเสมอ ตั้งแต่เข้า เช่น ความติดข้อง พอใจ ในสิ่งที่ปรากฏให้เห็นทางตา ในเสียง ที่ได้ยิน ทุกสิ่งทุกอย่างที่มี ให้รู้ เป็นการติดข้อง ในสิ่งที่ปรากฏ มิฉะนั้น จะไปติดข้อง ในอะไร? จะไปยึดถืออะไร? ถ้าไม่มีอะไรเกิดขึ้น ให้ยึดถือ

...เพราะฉะนั้น สิ่งที่มี ขณะนี้ เกิดแล้ว เพราะไม่รู้ จึง
ยึดถือ และติดข้องว่า เป็นเรา ถ้ามีความเข้าใจอย่างนี้
จริง ๆ ค่อย ๆ น้อมไป ที่จะคลาย แต่ที่จะให้หมดไปเลย
ก็ยังคงเป็นเรานั้นแหละ ที่ต้องการให้หมด ไม่ใช่เป็นการ
เข้าใจจริง ๆ โดยความถูกต้องว่า เป็นธรรมะ เพราะฉะนั้น
การละคลาย ไม่ใช่ด้วยความเป็นเรา ที่อยากจะคลาย
อยากจะไม่มีโลภะ ไม่มีโทสะ ไม่มีกิเลส แต่ต้องเป็น
ธรรมะ ที่มีความเห็นถูก และความเห็นถูกนี้ ก็จะทำให้
ทราบได้ที่ยังไม่รู้ความจริง ไม่รู้ลักษณะของสภาพธรรมะ
ที่ปรากฏ ไม่มีทางจะคลายเลย...

...ไม่มีหนทางอื่นเลย ไม่มีความเป็นตัวตน ที่จะไปคล้าย
การยึดถือสภาพธรรมะ ได้ นอกจาก เริ่มรู้ว่า เป็นเพียง
"สิ่งหนึ่ง" ที่กำลังปรากฏ สั้นมาก แล้วก็หมดไป เพราะ
ฉะนั้น เมื่อผู้ที่ได้ทรงตรัสรู้ ทรงแสดงความจริง อย่างนี้
แล้ว ผู้ที่ยังไม่รู้ จะรู้อย่างนั้น ก็ต้อง ค่อย ๆ เข้าใจขึ้น...

คุณคำปั่น :

ครับ จะรู้ตามความเป็นจริง ก็ด้วยความเข้าใจ ที่ค่อย ๆ
เจริญขึ้น เมื่อสักครู่ ท่านอาจารย์กล่าวถึงว่า "น้อมไป"
ครับ "ลักษณะ" ของความ "น้อมไป" จะเป็นลักษณะ
อย่างไรครับ ท่านอาจารย์ครับ?

ท่านอาจารย์ :

ไม่ใช่เรา แน่นนอน แต่ตราบใดที่มีเรา เหมือนเราพยายาม
จะค่อย ๆ น้อมไปนะคะ แต่ขณะที่กำลังฟังนี้แหละ "เรา"
หรือเปล่า? หรือว่า จิตและเจตสิก ซึ่งเกิดขึ้น ทำงาน ไม่
หยุดเลย เกิดแล้ว ก็ดับไป แล้วก็เกิดขึ้น สืบต่อ แล้วก็ดับ
ไป แล้วก็เกิดขึ้น สืบต่อ แล้วก็ดับไป "ไม่มีเรา" ที่จะไป
คล้าย

...แต่ ความเข้าใจ จากการที่ได้ยิน ได้ฟัง แล้วไม่ลืมด้วย
 เมื่อครั้ง ก็ลืมไปแล้ว หลงลืมไปเรื่อย ๆ ฟังไป ลืมไป แต่ว่า
 พอฟังใหม่ ก็เริ่มเข้าใจใหม่ เพราะฉะนั้น จึงขาดการฟัง
 ไม่ได้เลยว่า ขณะนี้ "ฟัง" เพื่อให้ถึงความเข้าใจ ที่มั่นคงว่า
 ขณะนี้ เป็นสิ่งที่มีจริง เกิดขึ้น แล้วก็ ดับไป ไม่ใช่เราคลาย
 และไม่ใช่เราน้อมไป แต่ ฟังบ่อย ๆ น้อมไป ที่จะรู้ว่า
 ความจริงเป็นอย่างนี้ ไม่เป็นอย่างอื่น...

...ใครรู้บ้าง? ว่า ขณะนี้เอง กำลังน้อม ไม่ใช่เรา จะไป
น้อม แต่ กำลังฟัง ค่อยๆ เข้าใจขึ้น ก็น้อมไปสู่ การที่จะรู้
ความจริง ว่า เป็นธรรมะ เพราะฉะนั้น ทุกขณะที่เข้าใจ
ขึ้น ก็เป็นการ น้อมไปสู่ การรู้ความจริง...

...พระธรรม ที่พระผู้มีพระภาคตรัสรู้และทรงแสดง
เป็นขณะ และ เป็นสมัย ที่ยากที่จะมีได้ ถ้าหาก
บุคคลหนึ่งบุคคลใด เกิดในนรก เป็นเปรต เป็นสัตว์
ดิรัจฉานในอบายภูมิ ที่ไม่สามารถที่จะฟังเข้าใจใน
อรรถ ในธรรม ไม่สามารถที่จะอบรมเจริญปัญญา
ให้รู้ชัดในสภาพธรรมตามความเป็นจริงได้ ขณะนั้น
ก็เป็นที่น่าเสียดาย ที่ไม่ใช่ขณะ ไม่ใช่สมัย ในการที่
จะได้อบรมธรรม ซึ่งการที่จะรู้ธรรม ก็เป็นเรื่องที่ยาก
และละเอียดจริงๆ ...

คัดจาก ปันธรรม - ปัญญธรรม ... ครั้งที่ ๑๐๙

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขอบพระคุณและขออนุโมทนาในกุศลทุกประการ ของสมาชิกชมรมบ้านธัมมะ ราชบุรี
และท่านเจ้าภาพในการจัดการสนทนาธรรมในครั้งนี้ทุก ๆ ท่าน
และขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุก ๆ ท่านด้วยครับ

